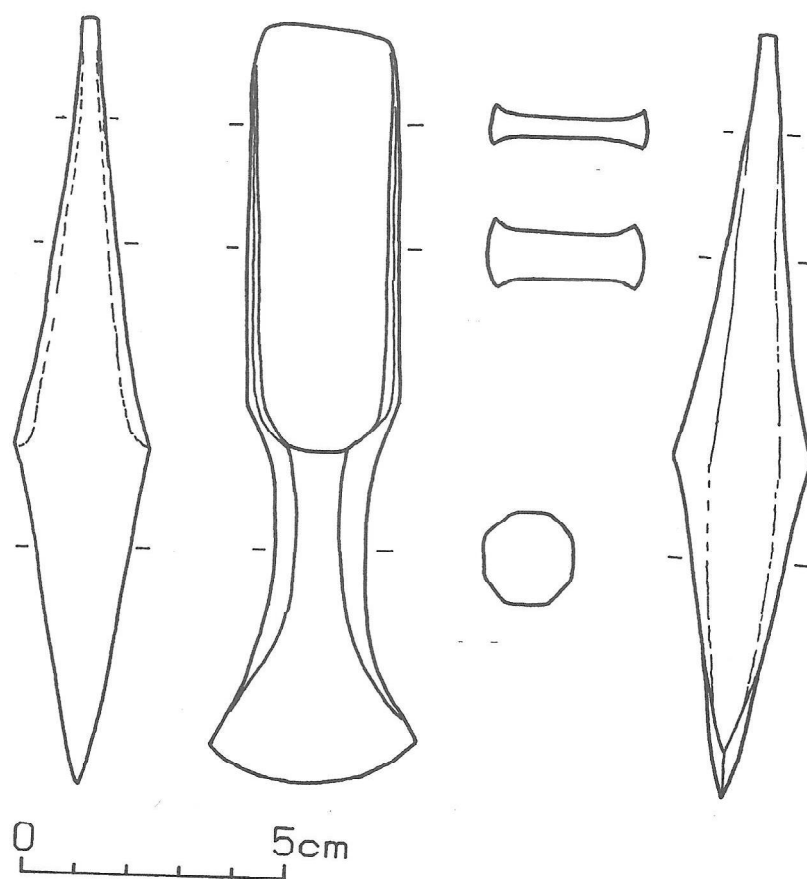

BRONZOVÁ SEKERA Z PEZINKA

JURAJ BARTÍK – ZDENĚK FARKAŠ

V poslednej tretine 20. storočia sa náhodne našla vo vinohradoch v katastri mesta Pezinok (okr. Pezinok) bronzová sekera so schodíkom. Nálezisko v polohe Kejda leží severozápadne od mesta, medzi inundáciou potoka Blatina a úpäťm Starej hory, výbežku Malých Karpát, v blízkosti umelej vodnej nádrže.

Obr. 1 Pezinok, poloha Kejda, bronzová sekerka

Opis

Sekera bronzová

s uzavretým schodíkom oblúkového tvaru. Bočné steny má nerovnomerne trojnásobne hravené, so zachovanými stopami po kutí. Vyhladený povrch sekery pokrýva hnedozelená, miestami odstránená patina, oblúkové ostrie je mierne vyštrbené. Hranu tylovej časti druhotne roztepali. Rozmery: dĺžka 145,5 mm, šírka ostria 40 mm, šírka tyla 30 mm, najväčšia hrúbka 26 mm, hmotnosť 308 g (obr. 1).

Predmet patrí k nástrojom – zbraniam so schodíkovitým odsadením záchytnej časti. Sekery so schodíkom vytvárajú rad skupín s variantami s odlišným regionálnym i chronologickým postavením. Pre nález z Pezinka je charakteristický nízky, celkom uzavretý schodík v tvare lomeného oblúka s rovným vrcholom.

Sekera z Pezinka zodpovedá nálezom ležiacim na prechode medzi typmi so schodíkom srdcovitého a zaobleného tvaru, ktoré J. Říhovský zaradil do svojej Skupiny VII. Zatiaľ možno do nej zaradiť iba niekoľko nástrojov, či zbraní z Porýnia, Sliezska a Moravy. Pretože všetky patria medzi ojedinelé nálezy, ich datovanie na začiatok strednej doby bronzovej umožňuje iba analýza typologických znakov (Říhovský 1992, 127).

V prípade sekery z Pezinka prichádzajú pri kultúrnom zaradení artefaktu do úvahy predovšetkým maďarovská a stredodunajská mohylová kultúra, z obdobia ktorej sú známe nálezy aj z hliniska tehelne v polohe Lazárna (Farkaš 1998, 23). Nemožno však vylúčiť ani jej väzbu na skupinu Dolný Peter, ktorá sa rozšírila aj západne od toku rieky Váh.

LITERATÚRA

- FARKAŠ, Z. 1998: Archeologické nálezy z Pezinka-Tehelne. Zborník SNM 92, Archeológia 8, s. 5–26
ŘÍHOVSKÝ, J. 1992: Die Äxte, Beile, Meißel und Hämmer in Mähren. PBF, Abt. IX, Band 17, Stuttgart.

DAS BRONZEBEIL AUS PEZINOK

JURAJ BARTÍK – ZDENĚK FARKAŠ

In den Weinbergen am Fuße der Kleinkarpaten wurde auf dem Katastralgebiet der Stadt Pezinok (Bez. Pezinok) zufällig ein Bronzebeil mit geschlossenem abgerundetem Absatz gefunden. Die Seitenwände des Werkzeugs sind ungleichmäßig dreifach gekantet, mit Schmiedspuren. Die Ausmaße: Länge 145,5 mm, Klingbreite 40 mm, Nackenbreite 30 mm, Höchstdicke 26 mm, Gewicht 308 g (Abb.1). Das Beil aus Pezinok entspricht den Funden am Übergang zwischen den Typen mit herzförmigem und gerundetem Absatz, den typologischen Merkmalen nach gewöhnlich an den Anfang der Mittelbronzezeit datiert (Říhovský 1992, 127), die in diesem Raum vor allem durch die Maďarovce-Kultur oder die mitteldonauländische Hügelgräberkultur vertreten sein könnte.